

Warszawa, 12 lutego 2024

Prof. Adam Bodnar  
Prokurator Generalny RP  
Minister Sprawiedliwości

## **Apel o przegląd politycznie motywowanych postępowań prokuratorskich w latach 2015-2023 i rehabilitację pokrzywdzonych**

Objęcie przez Pana – niekwestionowany autorytet w dziedzinie obrony praw człowieka i praworządności – stanowisk Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego, przyjęliśmy z wielką radością i nadzieją na fundamentalne przemiany w podległych Panu instytucjach. Zdając sobie sprawę ze skali aktualnie stojących przed Panem wyzwań, pragniemy jednocześnie wystosować prośbę o pamięć o licznych, indywidualnych przypadkach nadużyć władzy i deptania ludzkiej godności przez realizujących polityczne dyspozycje prokuratorów w ostatnich 8 latach.

Jako obywatelki i obywatele RP, wspierający ofiary arbitralnych i budzących ogromne wątpliwości działań prokuratury kierowanej przez Pana poprzednika, Zbigniewa Ziobrę, pragniemy zwrócić się do Pana z troską i zaniepokojeniem w związku z nadal toczącymi się politycznymi śledztwami, zainicjowanymi w latach 2015-2023, w czasach rządów Zjednoczonej Prawicy.

Upolitycznienie prokuratury, przekładające się na krzywdę i szkody wyrządzone osobom, które naraziły się lub były niewygodne dla poprzedniej władzy, zostało stwierdzone m.in. przez Komisję Wenecką ([opinia 892/2017](#)), Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy ([rezolucja nr 2316 \[2020\]](#), [deklaracja pisemna nr 786](#), [wniosek o rezolucję nr 15755](#)) i Parlament Europejski ([rezolucja 2021/2935\[RSP\]](#) i inne). Szczegółowy raport w tej sprawie wydała też [Helsińska Fundacja Praw Człowieka](#).

Jesteśmy przekonani, że jako nowy Prokurator Generalny ma Pan nie tylko unikalną możliwość, ale i moralny obowiązek, przeprowadzenia efektywnego przeglądu szeregu spraw o podłożu politycznym. Liczymy, że w przypadku śledztw, w których stwierdzone zostanie tzw. uzasadnione podejrzenie braku wystarczających podstaw oskarżenia, niezależni prokuratorzy podejmą odpowiednie kroki w kierunku ich zakończenia.

W analogicznej sytuacji, po upadku opresyjnego reżimu Vladimira Plahotniuca w Mołdawii, nowo powołany prokurator generalny w maju 2020 [zamknął blisko 40 postępowań karnych](#) prowadzonych przeciwko krytykom poprzedniej władzy sygnalistom w tamtym kraju, które uznano za motywowane politycznie. W uzasadnieniu tej decyzji wskazano na niewystarczający materiał dowodowy i wyczerpanie wszelkich racjonalnych możliwości jego pozyskania, względnie stwierdzenie [braku znamion popełnienia przestępstwa](#).

Za wstępną listę spraw, w których interes ówczesnie rządzących w Polsce wyraźnie przeważał nad literą prawa, posłużyć mogą raporty Fundacji Otwarty Dialog ([Polish](#)

[Public Prosecutor's Office: Selected Cases of Malicious Prosecution and Dereliction of Duties since 2015](#)), [ObyPomocy Obywateli RP](#), platforma "Państwo PiS" stowarzyszenia Paragraf-Państwo, opracowania stowarzyszenia Lex Super Omnia i Komitetu Obrony Sprawiedliwości (w przypadku prześladowanych prokuratorów) oraz liczne doniesienia medialne. W przypadku większości z nich postępowania przygotowawcze trwają od lat i nadal nie dostarczyły – nawet w ocenie prowadzących je, często uwikłanych politycznie prokuratorów – podstaw do wniesienia aktu oskarżenia, a co za tym idzie można uznać, że występują przesłanki do umorzenia śledztwa zgodnie z art. 322 § 1 kpk.

W przypadkach, w których zostały już złożone akty oskarżenia (pozostające dotąd zasadniczo bez rozpatrzenia przez sądy), mogą one zostać wycofane w oparciu o kontrowersyjny, lecz wciąż pozostający w mocy przepis kpk, tzw. lex Obajtek.

Przykładowo, wśród tego rodzaju politycznych, prowadzonych w złej wierze śledztw, można uwzględnić postępowania w sprawie i przeciwko, wymienione w ww. raporcie Fundacji Otwarty Dialog (lub w przygotowaniu do publikacji w jego kolejnej wersji) dotyczące m.in.:

1. Przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego, w tym:
  - liderki Ogólnopolskiego Strajku Kobiet: Martę Lempart, Klementynę Suchanow i Agnieszkę Czerederecką, oraz działaczki na poziomie lokalnym, w tym Annę Miedzińską, Annę Kowalczyk-Derłęę, Krzysztofa Niciejewskiego i Chrystiana Szpilskiego;
  - Justynę Wydrzyńską (Aborcyjny Dream Team);
  - Monikę Pacyfkę Tichy, organizatorkę Marszy Równości w Szczecinie;
  - Zbigniewa Komosę, regularnie składającego wieńce pod pomnikiem smoleńskim na Placu Piłsudskiego;
  - 13 aktywistów prouchodźczych z granicy polsko-białoruskiej (spośród których niektórzy mają także zarzuty w innych sprawach): Grzegorza Antoszewskiego, Julię Bednarek, Dominika Berlińskiego, Justynę Butrymowicz, Angelikę Domańską, Julię Gościńską, Leokadię Jung, Annę Kuleszę, Bartosza Kramka, Zuzannę Lesiak, Katarzynę Pikulską, Kajetana Wróblewskiego i Bernarda van der Esch;
  - ratujących uchodźców Pawła i Justynę Wrabców (Obywatele RP) oraz Ewę Mens, Bożenę Fryzowską, Grażynę Odechowską i Andrzeja Trzeciakowskiego;
  - działacza na rzecz praw osób LGBT+ Barta Staszewskiego (Fundacja Basta);
  - Linusa Lewandowskiego (Stowarzyszenie Homokomando), Sebastiana Słowińskiego oraz inne osoby uczestniczące w proteście w obronie praw osób LGBT+ w czasie tzw. Tęczowej Nocy;
  - aktywistów i aktywistki Katarzynę Augustynek, Elżbietę Podleśną; Mariusza Redlickiego
  - Marię Kubisę, ginekolog;
  - Bartosza Kramka i Marcina Mycielskiego z Fundacji Otwarty Dialog (M. Mycielski w sprawie o tweeta satyrycznego profilu „SokzBuraka”, który miał zniesławić lidera PiS J. Kaczyńskiego).
2. Sędziów Beatę Morawiec, Igora Tuleyę, Waldemara Żurka, Wojciecha Łączewskiego, Krystiana Markiewicza i innych oraz niezależnych prokuratorów, jak Mariusz Krasoń, Ewa Wrzosek, Katarzyna Kwiatkowska i innych członków Stowarzyszenia Prokuratorów Lex Super Omnia.

3. Opozycyjnych polityków i samorządowców, w tym Romana Giertycha, Romana Ptaka, Włodzimierza Karpińskiego i Tomasza Grodzkiego.
4. Byłych szefów i funkcjonariuszy służb specjalnych: gen. bryg. Piotra Pytla, gen. bryg. Janusza Noska, płk Krzysztofa Duszę, Pawła Wojtunika, gen. bryg. Krzysztofa Bondaryka, płk. Grzegorza Małeckiego, gen. bryg. Andrzeja Pawlikowskiego oraz mjr Roberta Terełę.
5. Przedsiębiorców i menedżerów sprawujących funkcje nadzorcze i kierownicze w spółkach Skarbu Państwa oraz centralnych organach administracji państwowej: Leszka Czarneckiego, Jakuba Karnowskiego, Piotra Osieckiego, Przemysława Krycha, Macieja Wituckiego, Tomasza Misiaka, Grzegorza Bielowickiego, Pawła Olechnowicza, Jacka Krawca, Andrzeja Jakubiaka i Wojciecha Kwaśniaka.
6. Dziennikarzy i pisarzy: Piotra Zapotocznego, Tomasza Piątka, Mirosława Jamro, Igora Krawetza, Piotra Surmaczyńskiego czy Jakuba Żulczyka.
7. Tzw. "pechowców", którzy przypadkowo popadli w konflikt z obozem poprzednio rządzącym lub jego przedstawicielami, tacy jak menedżer sportowy Cezary Kucharski czy uczestnik wypadku z ówczesną premier Beatą Szydło, Sebastian Kościelnik.

Nie jest to katalog zamknięty.

W wyżej wymienionych (i wielu innych) sprawach można zauważyć liczne, niepokojące prawidłowości i mechanizmy, wskazujące na systemowy wymiar problemu, m.in.: powtarzające się zarzuty bez pokrycia w materiale dowodowym, w tym zarzuty urągające zdrowemu rozsądkowi i logice; niejasne postępowania „w sprawie”; ściśle koordynowane z prokuraturą reputacyjne ataki na świadków i podejrzanych w sprzyjających poprzedniej władzy ośrodkach medialnych (w istocie propagandowych); prezentowanie świadków jako podejrzanych, a podejrzanych i oskarżonych jako winnych i demonizowanie ich na użytek opinii publicznej; nadużywanie służb specjalnych (w szczególności CBA i ABW) poprzez ich angażowanie niezgodne z ustawowymi kompetencjami; nielegalną inwigilację; niekończące się, toczące się latami postępowania przygotowawcze, areszty wydobywcze i pokazowe zatrzymania, wielokrotne areszty na podstawie tych samych zarzutów; postępowania odwetowe, represyjne wobec przedstawicieli poszczególnych grup społecznych i zawodowych w celu ich zastraszenia; otwarte groźby, w tym pod adresem członków rodziny; nadużywanie mechanizmów międzynarodowej pomocy prawnej; wymuszenia korupcyjne i powoływanie się na wpływy (płatna protekcja) etc. (więcej w ww. [raporcie ODF](#), str. 93-95).

Wskazują one na nadużycia władzy ze strony prokuratury, zaangażowanych w prowadzenie czynności policji i służb (art. 231 kk), a w niektórych przypadkach przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości (art. 232-235 kk i inne) czy korupcję. W związku z powyższym oraz z częstym brakiem perspektyw, aby ww. sprawy w najbliższym czasie zostały rozstrzygnięte w procesie sądowym, prosimy o ich ponowną, indywidualną analizę. Aby ułatwić i przyspieszyć ten proces prawnicy pokrzywdzonych – tak szybko jak będzie to możliwe – złożą odpowiednie wnioski o umorzenie śledztw, z przedstawioną ku temu argumentacją. Jednocześnie wnosimy o pociągnięcie do odpowiedzialności prokuratorów i funkcjonariuszy odpowiedzialnych za ww. nadużycia.

Pragniemy, aby apel ten stał się głosem upominającym się o wszystkich tych, którzy padli, z jakichkolwiek powodów, ofiarą politycznych prześladowań w ostatnich latach.

Pokrzywdzeni byli i są narażeni na szereg - różniących się oczywiście w poszczególnych wypadkach - konsekwencji: od głębokich traum (nierzadko dotyczących także ich najbliższych i współpracowników) przez zniszczenie reputacji i problemy z zatrudnieniem, dostępem do usług bankowych, uzyskaniem autoryzacji wjazdowych do krajów trzecich; czasem także okresową utratę wolności (arbitralne zatrzymania i areszty); po negatywne skutki dla kierowanych przez nich lub związanych z nimi firm i organizacji z powodu nieuzasadnionych działań prokuratury i sterowanych przez nią służb.

Postępowania te – śmiało mogące zostać określone jako tzw. *nękanie prawem* – stanowią także poważne zagrożenie dla zdrowia demokracji i zaufania społecznego do organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości. W przypadku krytyków poprzedniego rządu kwalifikują się one również jako daleko idące działania przeciwko zaangażowaniu społecznemu (tzw. SLAPP), które w Polsce pozostawały przede wszystkim domeną władz publicznych.

Apelujemy do Pana o powołanie zespołu prokuratorów w celu przeanalizowania zasadności kontynuowania śledztw wszczętych i prowadzonych w latach 2015-2023, w których zachodzi wysoce uzasadnione podejrzenie wykorzystywania prokuratury jako politycznego narzędzia do zastraszania, szykanowania i fałszywego oskarżania szeregu osób, które z różnych względów stały się niewygodne dla poprzedniej ekipy rządzącej, o niepopelnione lub bardzo wątpliwe przestępstwa.

Uważamy, że taka decyzja byłaby istotnym krokiem w kierunku przywrócenia społecznego zaufania do polskiej prokuratury i wymiaru sprawiedliwości oraz namacalnym potwierdzeniem woli jego reformowania w celu przywrócenia apolityczności, poszanowania konstytucyjnych praw jednostki i zasady równości wobec prawa.

Pozostajemy do Pana pełnej dyspozycji i w otwartości na dialog, licząc na spotkanie z przedstawicielami sygnatariuszy niniejszego apelu i pokrzywdzonymi.

Z wyrazami najwyższego szacunku



**Lech Wałęsa**, b. Prezydent RP

oraz

**Akcja Demokracja**  
**Cień Mgły: Oddolne Wsparcie Strajku Kobiet**  
**Forum Obywatelskiego Rozwoju**  
**Fundacja Aktywna Demokracja**  
**Fundacja Asymetriści**

**Fundacja Basta**  
**Fundacja Centrum im. Prof. Bronisława Geremka**  
**Fundacja Czas Kobiet Poznań**  
**Fundacja Feminoteka**  
**Fundacja Lambda Polska**  
**Fundacja Lepsze Niepołomice**  
**Fundacja Ocalenie**  
**Fundacja Otwarty Dialog**  
**Fundacja The Hope Project Polska**  
**Fundacja Wolności Gospodarczej**  
**Grupa Granica**  
**Komitet Obrony Demokracji**  
**Lotna Brygada Opozycji**  
**Media Liberation Fund**  
**Obywatele RP**  
**Ogólnopolski Strajk Kobiet**  
**Otwarta Rzeczpospolita**  
**Otwarty Klub Obywatelski im. Piotra Szczęsnego**  
**Polska Fundacja im. Roberta Schumana**  
**Polska Rada Biznesu**  
**Protestea**  
**Stowarzyszenie Adwokackie Defensor Iuris**  
**Stowarzyszenie Homokomando**  
**Stowarzyszenie Kampania Przeciw Homofobii**  
**Stowarzyszenie Lambda Warszawa**  
**Stowarzyszenie Lex Q**  
**Stowarzyszenie Sędziów Themis**  
**Studencki Komitet Antyfaszystowski**  
**Towarzystwo Dziennikarskie**  
**Związek Ukraińców w Polsce**

**Leszek Balcerowicz**, b. Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Finansów i Prezes NBP  
**Andrzej Blikle**, profesor w IPI PAN i członek Academia Europaea  
**Michał Boni**, b. Minister Cyfryzacji i Poseł do Parlamentu Europejskiego  
**Juliusz Braun**, b. Poseł, Przewodniczący KRRiT oraz Prezes TVP  
**Michał Dadlez**, profesor PAN i Uniwersytetu Warszawskiego  
**Rafał Dutkiewicz**, b. Prezydent Wrocławia, Prezes Pracodawców RP  
**Władysław Frasyniuk**, działacz opozycji w PRL, b. Przewodniczący Unii Wolności  
**Beata Geppert**, tłumaczka literatury francuskiej  
**Agnieszka Holland**, reżyserka filmowa i teatralna  
**Zbigniew Hołdys**, wokalista, muzyk i kompozytor  
**Krystyna Janda**, aktorka  
**Robert Krzysztoń**, działacz opozycji w PRL, publicysta  
**Jacek Kucharczyk**, Prezes Zarządu Instytutu Spraw Publicznych  
**Bogdan Lis**, działacz opozycji w PRL  
**Tomasz Lis**, dziennikarz  
**Cezary Łazarewicz**, działacz opozycji w PRL, dziennikarz, publicysta i pisarz  
**Hanna Machińska**, profesor UW, b. Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich  
**Marcin Matczak**, profesor UW  
**Ewa Negrusz-Szczęsna**, wdowa po „Szarym Człowieku” Piotrze Szczęsnym

**Piotr Niemczyk**, działacz opozycji w PRL, dziennikarz  
**Konrad Nowacki**, wydawca, Wydawnictwo Cyranka  
**Janina Ochojska**, założycielka Polskiej Akcji Humanitarnej  
**Janusz Onyszkiewicz**, b. Minister Obrony Narodowej i Wiceprzewodniczący PE  
**Laurent Pech**, profesor prawa, dziekan UCD Sutherland School of Law  
**Mikołaj Pietrzak**, adwokat, Dziekan Okręgowej Rady Adwokackiej w Warszawie  
**Maciej Pisuk**, pisarz i scenarzysta  
**Andrzej Rojek**, Przewodniczący Rady Fundacji Edukacyjnej Jana Karłowicza,  
Wiceprzewodniczący Rady Fundacji Kościuszkowskiej  
**Łukasz Ronduda**, reżyser  
**Wojciech Sadurski**, profesor Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu w Sydney  
**Jakub Sienkiewicz**, piosenkarz, neurolog  
**Sławomir Sierakowski**, dziennikarz, redaktor naczelny Krytyki Politycznej  
**Mirosław Skórka**, Prezes, Związek Ukraińców w Polsce  
**Jacek Socha**, ekonomista, b. Minister Skarbu Państwa  
**Grażyna Staniszevska**, działaczka opozycji w PRL, b. Senator i Posłanka do PE  
**Jacek Szymanderski**, działacz opozycji w PRL, socjolog  
**Klementyna Suchanow**, pisarka, Ogólnopolski Strajk Kobiet  
**Magdalena Środa**, filozofka, profesor Uniwersytetu Warszawskiego  
**Marcin Świącicki**, b. Prezydent Warszawy i Minister Współpracy Gosp. z Zagranicą  
**Tomek Ulatowski**, Przewodniczący Rady, Media Liberation Fund  
**Andrzej Wielowieyski**, działacz opozycji w PRL, b. Senator i Poseł do PE  
**Ewa Winnicka**, dziennikarka, reporterka  
**Krzysztof Zakrzewski**, Partner Zarządzający, Domański, Zakrzewski, Palinka  
**Andrzej Zoll**, b. Prezes Trybunału Konstytucyjnego